

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Figuræ. Ex Veteri. Ex Novo. Ex Patribus, & alijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Vita spiritualis, est, plus curare de Spiritu, quam de corpore. S. Vinc. Ferr. ser. 3. Pent.

§. IV.

Varia.

OCuli tui columbarum. Cant. 1. 14. Cassiodorus, Origenes, Beda, Theodoretus, & S. Bernardus s. 45. per oculos columbæ accipiunt intuitum spiritualium: quod scilicet anima in res non carnales, sed spirituales, aspicit; eaque appetit, & intendit. Cornelius hic.

Et surgentes eadem hora. Luc. 24. 33. Ob-
liti sunt corporalium, spiritualibus jam refecti:
repudiarunt corporis mensam, pigritiam ab-
jecerunt. Regressi sunt Jerusalem: bona scilicet
nuntiare, quæ viderant: ut consolatio, quæ
illis per huiusmodi visionem erat propria,
fieret cum cæteris ipsorum relatione, commu-
nis. Sim. Cass. l. 14. hic de Resurr.

Dignum protinus est, cum spiritualia inten-
duntur, quod corporalia remittantur. Sim.
Cass. l. 1. c. 10.

TITULUS XXXV.

SPIRITUS.

NOsti, quod Esau frater meus homo pi-
lofus sit, & ego lenis. Gen. 27. 11. Mo-
raliter per Jacob, qui lenis fuit, signifi-
catur Spiritus; qui lenis & mitis, naturaliter est
creatus: per Esau pilosum significatur caro, quia
superflua quærit. Hugo Card. in Sap. 10.

*Ubi erat impetus Spiritus, illic gradie-
bantur.* Ezech. 1. 12. Sic Sanctorum corda
illuc gradiuntur, quò impetus divini Spiritus
fert. Impiorum corda impetus carnis Mundi,
dæmonis, rapit. Igneo curru raptus est Elias.
4. Reg. 2. 11. Igneo spiritu rapiuntur viri Eliæ
similes. Barradius tom. 2. l. 2. Dom. 1. primâ
Quadr. c. 7. morale.

Charissimi, nolite omni spiritui credere.
1. Joan. 4. 1. S. August. s. 13. de Verb. Ap. re-
peto, quia necesse est, ut repetam, & hoc men-
tibus vestris vehementer inculcem: *Charissi-
mi, nolite &c.* In temporalibus commodis con-
fidite, quibus liberit; & auscultate quemli-
bet erudientem: sed ubi in rebus gerendis peri-
clitari potest, vel iustitia, vel divina lex, nemi-
nem audite, nisi Spiritus peritissimum. Oliva
t. 8. conc. 29.

Et si corpus includitur, et si caro detinetur;
omnia spiritui patens. Tertull. lib. ad MM.

De vita tua cum natura non deliberas; mi-
nus attendens, quid caro possit, quam quid spi-
ritus velit. Hildebertus ep. 1. ad amicum Reli-
giosum.

Solet à doctis inter alia unum utriusque Spi-
ritus prænotari discrimen: quòd Angelus in
principio terreat, & dulcescat in fine; Diabo-
lus è converso. S. Thom. Vill. conc. 2. de An-
nunt.

Nulla consonantia est Spiritus Dei, ad spiri-
tum huius Mundi, Blesensis de institut. Episc.
c. 4. voluit DEI sapientia spiritum rationalem
conjugere materię: quatenus nos ista con-
nexio doceret, spiritum nostrum cum DEO,
qui Spiritus est, facilius conjugi posse. Ger-
son. tr. 9. sup. Magnif.

Desideria tua parvò redime: quia hoc tan-
tùm curare debes; ut desinant: atque quasi ad
exemplar compositus divinum, à corpore ad
spiritum, quantum potes, te festina reducere.
S. Martinus Bracar. de vera virt. c. 3.

TITULUS XXXVI.

S. SPIRITUS.

§. I.

Figuræ

Ex Veteri.

SPIRITUS DEI ferebatur super aquas.
Gen. 1. 2. S. Hieronymus ait, verbum He-
braum propriè significare, *incubare*, sive
confovere, sicut volucres ova suo colore fo-
vent. de Ponte in Cant. 1. Exhort. 10. §. 4.
Ferebatur. Arabica Biblia: *volitabat*, ut ales
se gerebat, alis se movebat; sicut, interprete
S. Basilio, & Hieronymo; volucres, dum su-
per ova, & pullos, quasi pendulæ, leviter se
alarum agitatione librant; iisque deinde incu-
bant, calorem aspirant, fovent, & animant.
Ita Spiritus S. potentiâ, & voluntate suâ aquis
vim prolificam indebat; ut reptilia, volatilia,
pisces, & germina, imò cæli omnes, ex aquis

producentur. Allegoricè hic significatur Spi-
ritus S. aquis Baptismi quasi incubans, iisque
nos parturiens, & regenerans, inquit S. Hieron.
epist. 83. Cornelius hic.

Emisit quoque columbam. Gen. 8. 8. Arca
fuit Ecclesia, Noë Christus, columba Spiritus
S.; oleæ folium DEI benignitas. S. Chryso-
st. tom. 6. tr. in terrâ motum. Spiritum S. in
suâ maximè persona, illa columba significa-
vit, quam de arca Noë sanctus emisit. Ru-
pertus in Gen. 1. 4. c. 23. Noë, id est, Deus,
de arca, id est, de cælo, mittit columbam, id
est, Spiritum S.: & venit ad palatium domini-
orum temporalium; & invenit eos plenos in-
iustitiâ, rapinâ; non inveniens, ubi requies-
cat pes ejus. Venit ad Prælatos, & invenit eos
plenos Simoniâ, &c. S. Vinc. Ferr. serm. in Vi-
gil. Pent. Per diluvium designatus Baptismus:
pcc

per columbam, quæ detulit *ramum olivæ vi-*
rentibus foliis in ore suo, signatur Spiritus
S. quò confirmantur Credentes ab Episcopis
per unctiorem sacri chrismatis post gratiam
Baptismi. Per arcam, quæ de lignis impu-
tribilibus est fabricata, designatur Ecclesia, Hay-
mo hom. in Dom. 2. Epiph.

Per diem in columna nubis. Exod. 13. 21.
Quod nubes erat Israël, id nobis est Spiritus
auxilium. B. Theodoretus l. 1. in Cant.

Ut sugeret mel de petra &c. Deut. 32. 13.
id est, ut dilectioni Creatoris affectus,
tandem dulcedinem celestis doctrinæ caperet
de petra, Virgâ Crucis, & Passionis, percul-
sâ; scilicet de Christo præsentia prædi-
cante ore mellifluidò; *oleumq; de saxo duris-*
simo, id est, Spiritum S. de eodem Christo.
S. Rupertus Abb. l. 2. in Deut. c. 7. hic.

Ascendit ignis de petra. Judic. 6. 21. *Pe-*
tra autem erat Christus. 1. Cor. 10. 4. Ignis
de petra ascendit, quando Spiritus S. in igne
à Christo missus fuit Discipulis. Et bene di-
citur ascendere, quia nos facit ascendere.
Considerandum autem, quòd de petra a-
quam, oleum, ignem, mel, legimus mini-
strata; quibus Spiritus S. figuratur: qui per
effectum gratiæ suæ aqua est incipientibus,
oleum proficientibus, ignis consummantibus,
mel regnantibus. *Petra fundebat mihi ri-*
vos olei. Job. 29. 6. *De petra melle saturavit*
eos. Psal. 80. 17. *Spiritus meus super*
mel dulcis. Eccl. 24. 27. S. Bonaventura l.
4. in die Pent.

Unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ.
&c. Psal. 44. 8. Quid est oleum lætitiæ? at-
qui Christus nusquam unctus est oleo, sed
Spiritu S. - Oleum enim erat signum Spiritus
S.; res autem principalis, & necessaria, erat
Spiritus S. Chrysol. hic. *Unxit te &c.* id
est, Spiritu Sancto. S. Thom. Aqu. in Cant. 1.

Eruclavit cor meum &c. Psal. 44. 2. Cor
Deus, os Pater, lingua Filius, calamus Spiritus
S. S. Bonaventura l. 12. de subtilitate fidei.

Lingua mea calamus scribæ. Psal. 54. 7.
Lingua Dei Patris, Spiritus S. promptum est
intelligi: quia, sicut lingua carnis ministrat
verba hominis; ita Spiritus S. animæ credulæ
suggerit verba Dei. Rupertus l. 11. c. 23.

Concupiscet Rex decorem tuum. Psal. 44.
12. Loquens de desponsatione humanæ na-
turæ, sibi eam accommodat. Quid dat ei?
annulum: Quemnam? Spiritum S. dicit Pau-
lus 2. Cor. 1. 22. *qui signavit vos, ac dedit*
pignus Spiritus S. S. Chrysol. hic.

Quis mihi dabit pennas sicut columbæ?
Psal. 54. 7. Non orat, ut corporales pennas acci-
piat columbæ, sed pennas columbæ Spiritus S.
Origenes hom. 6. in Isa.

Sicut unguentum in capite, quod descen-
dit in barbam &c. Psal. 132. 2. Humiliatò,
exaltatò, pio JESU, defluxit unguentum Spi-
ritus S. à capite, id est, à Christo, id est, un-
ctò. in barbam; id est, in eos, qui viriliter e-
gerunt, & confortati sunt, ut sperarent in Do-
mino. Et non solum in barbam Aaron, non
solum Christi Apostolis datum unguentum

Polyanti, Sacra, Tom. II.

hoc, quod liquet actum tuit igne Passionis
Christi; ut daret odorem bonæ opinionis per
omnem terram: sed quòd *descendit in oram*
vestimenti, id est, in infima membra Ecclesiæ,
quæ est tanquam Christi vestimentum. S.
Bernardus tr. de Pass. D. c. 43.

Osculetur me osculo oris sui. Cant. 1. 1.
Per osculum intelligit Spiritum Sanctum, quem
Ecclesia petit sibi dari. S. Bernardus f. 8. in
Cant. qui est osculum, id est, amor Patris, &
Filius. Desiderat gustare dulcedinem gratiæ,
quæ appropriatur Spiritui S. participando ejus
bona, & suam gratiam. S. Thom. Aqu. Lect.
1. in Cant. hic.

Sub umbra ipsius. Cant. 2. 3. Umbra Chri-
sti est Spiritus S. S. Gregorius apud Cornelium
hic. Umbra Christi protectio est Spiritus S.
Spiritus quippe Sanctus mentem, quam replet,
obumbrat: quia omnium tentationum fervo-
rem temperat. S. Gregor. hic.

Introduxit me Rex in cellam vinariam.
Cant. 2. 4. Annon tibi cella videtur fuisse vi-
naria illa domus, in qua *erant Discipuli pa-*
riter congregati, cum factus est repente
de celo sonus &c. Nonne unusquisque eo-
rum exiens inebriatus ab ubertate domus il-
lius, & torrente voluptatis tantæ potatus, di-
cere merito quibat: quoniam *introduxit*
me &c. S. Bernardus f. 49. in Cant.

Surge aquilo, & veni auster. Cant. 4. 16.
S. Gregorius: quid per aquilonem, qui in fri-
gore constringit, & torpentes facit, nisi im-
mundus Spiritus designatur; qui reprobos
omnes, dum possidet, a bono opere torpere fa-
cit. Per aultrum verò calidum scilicet ven-
tum, Spiritus S. signatur: qui, dum mentes
Electorum transit, ab omni torpore relaxat,
& ferventes facit. Apud Cornelium hic. *Sur-*
ge &c. Ut videlicet Spiritus malignus ab Ec-
clesia, vel unaquaque electa anima, discedat;
& Spiritus S. adveniat. S. Gregorius hic. Au-
strò veniente, aquilo surgens recedit; cum ad-
ventu S. Spiritus expulsi antiquus hostis,
qui in corpore mentem constrinxerat, defe-
rit; atque hortum sponsi auster perflat, ut
aromata defluant. S. Gregor. moral. l. 9.
c. 6.

Visio Isaiæ. c. 1. 1. Lex te Patrem Legislato-
rem repræsentat, Evangelium te Filium in-
carnatum, Prophetia te Spiritum S., qui locu-
tus es per Prophetas, Patri ascribitur æterni-
tas, Filio veritas, Spiritui S. charitas. Patri
providentia, Filio Sapientiæ, Spiritui S. Ordo
& unio. Patri creatio, Filio gubernatio, Spiritui
S. conservatio. Patri prædestinatio, Filio
Redemptio, Spiritui S. sanctificatio. Patri vo-
catio, Filio iustificatio, Spiritui S. glorificatio.
Patri via purgativa, Filio illuminativa, Spiritui
S. unitiva. Patri præterita, Filio præsentia, Spi-
ritui S. futura. Patri principium, Filio medium,
Spiritu S. finis, & terminus. Sicut memoria parit
intellectionem, intellectus amorem; & sicut
fides parit spem, spes charitatem: ita Pater
nerat Filium, Filius cum Patre spirat Spiritum
S. Cornelius Comment. in quatuor Proph. Ma-
jor. Dedic. ad SSS. Trinit.

T t t t 2

Adducet

uia con-
arnem,
quòd,
undum
ommo-
lã. 1.

si non
ugi gu-
iplare,
m Dei:
ge cum
72. 5.

hostis,
quòd
natio-
ouf. de

4.

11.

sunt:
ies ab
us, cir-
naben-
quan-
clesia:
n illis.
ngelo-
pugnæ
nctus.

Me-
ro, ad-
& ten-
ut in
14. in
rator;
63. de
mum
& vi-
oluit.
ro no-
signa-
stigi;
tiam,
retur.

homi-
ncun-
oculis
ium.
stan-
præ-

quod
butas
a, qui
nem-
n, ex
n vo-
essia,
1. 19.
after.
Qui

Adducet urentem ventum Dominus. Os. 13. 15. Ventus urens Spiritus S. ascendens de deserto, id est, de caelo, desiccans venas concupiscentiarum. Hugo Card. in Gen. 8.

Deus ab austro veniet. Habac. 3. 3. Sicut auster nubem pluviarum dulcium, ita charitas Spiritui S. Christum cum pluvia gratiarum, venire cogit. S. Bonaventura serm. 7. D. 1. Adv.

Ex Novo.

Circuibat JESUS totam Galileam, docens in Synagogis eorum, & pradicans Evangelium. &c. Matth. 4. 23. Opera hujusmodi pietatis portendebat signum illud, sive significatio praesentiae Spiritus Sancti; quae super illum apparuit, scilicet species columbae. Matth. 3. 16. quae nimirum avis naturaliter mitis est, & septem habet insignia pietatis; quae numerare solent Physici: quia sine felle est; & genitum pro cantu habet; & in foraminibus petrae, sive caverna maceriae, nidificare solet; & nihil vivum comedit; & grana candidiora eligit; & pullos alienos nutrit; & juxta fluentia plenissima insidiosum praevidet, atque effugit, accipitrem. Rupertus l. 3. in Matth.

Nubes lucida obumbravit eos. Matth. 17. 5. Fortè Spiritus S. est lucida illa nubes, obumbrans Sanctos-Origenes tr. 3. hic.

Redde illis mercedem. Matth. 20. 8. Decimo die post ascensionem Domini missus est Spiritus Sanctus: quia in mercedem Denarius promittitur operariis perseveranter in vinea Domini laborantibus. B. Ivo Carnot. serm. in Pent.

Et navigantibus illis &c. Luc. 8. 23. Navigantibus Discipulis, id est, Fidelibus quibusque, saeculi fluctus calcantibus, & ad portum aeternae beatitudinis tendentibus, ventus est flatus Spiritus S. gratia ejus pro velo, liberum arbitrium pro remo. Hugo Card. hic.

Si in digito Dei ejicio demonia. Luc. 11. 20. Dignus Dei singulariter Spiritus S. accipitur. S. Anselmus, l. de vestim. membris &c. DEI.

Ignem veni mittere in terram. Luc. 12. 49. Spiritus Sanctus est ignis, quem Dominus venit ut mitteret in terram; qui in specie linguarum dividebatur Discipulis. S. Gregor. Nyss. hom. 10. in Cant. Altare nostrum Christus est; ignis, qui ex eodem altari est, Levit. 3. 11. Spiritus S. est: quem utique ignem ille venit mittere in terram, & voluit vehementer accendi. Porro holocaustum nostrum, cor nostrum est, totum incensum, id est, totum divino amori deditum; & propter illum ab omni carnis amore separatum. S. Rupertus Abb. l. 1. in Levit. c. 28. Christiani caelestem illum ignem habent vice alimenti: ille ipsis est requies; ille expurgat, lavat, & sanctificat, cor corillorum: ille praebet eis augmentum; ille est eis aer, & vita. S. Macarius hom. 14.

Date annulum in manum ejus. Luc. 11. 22. Annulus in manu ejus, pignus est Spiritus S. propter gratiae participationem; quae digito Dei

benè significatur. S. August. Quaest. Evang. q. 33.

Hic est, qui baptizat in Spiritu S. Joan. 1. 33. Nota: quod Spiritus S. apparuit in triplici specie scilicet in columba in Baptismo; in nube, in transfiguratione; in igne super Discipulos. Et respondent haec tribus statibus: *Incipientibus* enim illabatur ut columba: quia reddit eos gementes, & meditantes. *Proficientibus* ut nubes: quia conamine mentis facit eos sursum ascendere de virtute in virtutem, *Perfectis* in igne: quia illos inflammat, ut sursum tendant, per desiderium, & etiam proximos accendant per beneficia. S. Bonaventura in Luc. 3.

Si scires donum Dei. Jon. 4. 10. Quia ipse scitebat fidem ejus; eidem scienti Spiritum S. dare cupiebat. Hanc enim rectè intelligimus aquam vivam; quod est donum DEI. S. August. l. 83. Q. 9. 64. Spiritus S. est fons, cujus aquae, id est, effectus, saliant in vitam aeternam, Joan. 4. S. Thom. Aqu. Lect. 4. in Rom. c. 8.

In uno Spiritu potati sumus. 1. Cor. 12. 13. Potest hic potus intelligi de interno refrigerio, quod Spiritus S. humano cordi praebet, extinguendo sitim carnalium desideriorum, & concupiscentiarum. S. Thom. Aqu. hic Lect. 3.

Ex Patribus, & aliis.

Ut sponte sol radiat, dies illuminat, fons rigat, nubes irrorat; ita se Spiritus caelestis infundit. S. Cyprianus ep. 2.

Ignis & oleum merito superiora semper appetunt: quia per ipsorum figuram superferri universae creaturae Spiritus Sanctus probatur. S. Isidorus l. 1. Sent. c. 8.

Mittam tibi Spiritum Paracletum, qui tibi dnoet pignus &c. Paracletus donat pignus salutis, scientiae lumen, & robur vitae: ut, quod per naturam tibi est impossibile, per ejus gratiam ejus fiat non solum possibile, sed & facile. S. Bernardus l. 2. de Pent.

Sicut intra pectus consistit cor à quo procedit vita corporalis; sic à Spiritu S. procedit vita spiritualis. S. Vincentius Ferr. l. 3. D. 23. Trinit.

Clavis est Spiritus S. qui cor tuum aperiat, prout mihi placuerit, ad honorem meum, & hominum utilitatem. l. 4. Revel. B. Brig. cap. 100. V. C.

Molendinum alatum, quod auram expectat. Lem. *Ni Spirat, immota.* Masenius.

§. II.

S. Spiritus varia nomina & laudes.

Spiritum rectum innova in visceribus meis &c. Pl. 50. 12. Pleriq; Spiritum rectum ad Dominum referunt Jesum, qui peccatum Mundi abstulit, & omne hominum genus sui sanguinis effusione renovavit: Et ideo dictum est, *Spiritum rectum* &c. Spiritum autem sanctum, de quo dicit: *Spiritum sanctum tuum ne auferas a me*, Spiritum intelligunt veritatis. Spiritum verò *principalem*, Deum Patrem arbitrantur, S. Ambros. hic.

Factus